

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ / ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Πτυχιακή εργασία

[ΙΣΟΔΙΚΑΙΟ Η ΗΘΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΔΙΕΘΝΩΣ ΚΑΙ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ]

[ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΓΡΗΓΟΡΟΠΟΥΛΟΣ]

Μεσολόγγι [2016]

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ / ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Πτυχιακή εργασία

[ΙΣΟΔΙΚΑΙΟ Η ΗΘΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΔΙΕΘΝΩΣ
ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ]

[ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΓΡΗΓΟΡΟΠΟΥΛΟΣ]

Επιβλέπων καθηγητής
[ΤΑΚΗΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ]

Μεσολόγγι [2016]

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων/Μεσολογγίου του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α : Η ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΗΘΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	8
Α1. Η ΕΝΝΟΙΑ	8
Α2. ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΗΘΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β : Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΗΘΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ : Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΗΜΕΡΑ	21
Γ1. ΤΟ ΗΘΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	21
Γ2. ΤΟ ΗΘΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΔΙΕΘΝΩΣ	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ: ΟΙ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	28
Δ.1 Η ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΜΕΘΟΔΟΣ	28
Δ.2 Η ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΗΣ ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.....	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε : Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΗΘΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	31
Ε1. ΓΙΑΤΙ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΠΙΛΕΞΩ ΗΘΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	31
Ε2. ΠΟΙΟΣ ΚΕΡΔΙΖΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ΗΘΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ.....	34
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	37
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	43

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Όλη η έρευνα ξεκίνησε άλλα και δημιουργήθηκε μέσα από την συλλογή αλλά και από την επεξεργασία μεγάλου όγκου πληροφοριών αλλά και δεδομένων οι οποίες συγκεντρώθηκαν κατά πολύ μεγάλο μέρος τους μέσα από το internet . Όλα αυτά μαζί αλλά και η καθοδήγηση του καθηγητή μου όπως και αρκετές ώρες εργασίας – μελέτης με έκαναν να διαμορφώσω την δική μου εικόνα, αλλά και την δική μου γνώμη πάνω στο συγκεκριμένο θέμα.

Ξεκινώντας την εργασία μου έγραψα την εισαγωγή μέσα στην οποία εξηγείται ποιος είναι ο σκοπός του Ηθικού Εμπορίου. Επίσης αναφέρονται ενδεικτικά μερικοί από τους σκοπούς τους οποίους θα αναλύσουμε.

Έπειτα στο κεφάλαιο Α εξετάζεται η έννοια και οι αρχές του ηθικού εμπορίου.

Επίσης στο κεφάλαιο Β γίνεται αναφορά στην ιστορική εξέλιξη του ηθικού εμπορίου από ποτέ αυτό ξεκίνησε ως και το τη γίνεται σήμερα.

Στο κεφάλαιο Γ βλέπουμε το ηθικό εμπόριο στην Ελλάδα και το πώς διαμορφώνεται όπως επίσης και το ηθικό εμπόριο διεθνώς.

Έπειτα στο κεφάλαιο Δ περιγράφονται οι μέθοδοι εμπορευματοποίησης των προϊόντων δικαίου εμπορίου.

Στην συνέχεια στο κεφάλαιο Ε εξετάζεται ποια είναι η σημασία του ηθικού εμπορίου όπως επίσης ποιος κερδίζει από το ηθικό εμπόριο και γιατί θα πρέπει να το επιλέξω.

Στο τέλος περιγράφονται τα συμπεράσματα από όλοι αυτήν την εργασία που έγινε και αναφέρεται και η βιβλιογραφία.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στον νέο αναπτυσσόμενο Νότο, οι περισσότεροι από τους παραγωγούς εξαρτώνται από μεγάλες εταιρείες, οι οποίες αγοράζουν τα προϊόντα τους σε πάρα πολύ χαμηλές τιμές. Έτσι μειώνουν τα εισοδήματά τους που είναι ήδη χαμηλά αλλά και τους πόρους που μπορούν να επενδύσουν για να έχουν καλύτερη και πιο ποιοτική παραγωγή, σεβόμενοι τον άνθρωπο και το περιβάλλον. Κάποιες φορές, εξαναγκάζονται να πουλήσουν την επιχείρησή ή και το χωράφι τους, επειδή τα έσοδά τους δεν τους αρκούν για να επιβιώσουν. Το ηθικό εμπόριο τους δίνει το προνόμιο να συνεργάζονται με ηθικούς μεσάζοντες¹, για να μπορούν να πουλήσουν τα προϊόντα τους και τους παρέχει οικονομικές διευκολύνσεις που είναι πολλές φορές αναγκαίες για την επιβίωσή τους. Έτσι αποφάσισα να ασχοληθώ με το συγκεκριμένο αντικείμενο για να μπορέσω να μάθω περισσότερα αλλά και για να καταφέρω να ενημερώσω και τους ανθρώπους που βρίσκονται γύρω μου για το συγκεκριμένο θέμα.

Το ηθικό εμπόριο είναι μια εναλλακτική στρατηγική² για την καταπολέμηση της φτώχειας και την ανάπτυξη των μικρομεσαίων παραγωγών που κινδυνεύουν από τα μονοπώλια των μεγάλων πολυεθνικών. Ο σκοπός του είναι να δημιουργήσει νέες

¹

² Τ.Νικολοπουλος, ΙΣΟΔΙΚΑΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ. ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΕΙΣ

ευκαιρίες για παραγωγούς που έχουν βρεθεί σε οικονομικά μειονεκτική θέση γιατί τους έχει περιθωριοποιήσει το μεγάλο εμπορικό σύστημα.

Επίσης κάποιιοι από τους σκοπούς που θα εξετάσουμε είναι :

- Ποιος είναι ο ρόλος της διαφήμισης και ποια η σημασία της , πως επηρεάζεται η συσκευασία, ο ρόλος της τιμής , ποια η σχέση προμηθευτή σε σχέση με τα προϊόντα του Ηθικού Εμπορίου.
- Πόσο είναι ενημερωμένοι οι καταναλωτές που έχουν την μεγαλύτερη ανάγκη, στο κίνημα αλλά και την δράση των προϊόντων του ηθικού εμπορίου.
- Με ποιον τρόπο επιλεγούμε τα προϊόντα του Ηθικού Εμπορίου σε σχέση με όλα τα άλλα προϊόντα.
- Ποιον ρόλο παίζει το φύλο, η ηλικία, το εισόδημα , η εκπαίδευση και ποιος ο ρόλος επαγγέλματος των καταναλωτών.
- Ποιες είναι οι συνήθειες των καταναλωτών, ποια οι στάση που κρατούν και ποιες είναι οι απόψεις τους για τα προϊόντα που του Ηθικού Εμπορίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α : Η ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΗΘΙΚΟΥ ΕΜΟΡΙΟΥ

Α1. Η ΕΝΝΟΙΑ

Το **ηθικό εμπόριο** (fair trade) είναι μια τεραστία προσπάθεια που έχει σαν σκοπό να προσεγγίσει εντελώς διαφορετικά τις αγορές³, αλλά και την οικονομία και όλα αυτά γίνονται για να μπορέσει να βοηθήσει τους μικροπαραγωγούς στις υποανάπτυκτες χώρες ,να μπορέσουν να οργανωθούν και να λειτουργήσουν καλύτερα και έτσι να καταφέρουν να επιβιώσουν αλλά και να αναπτυχθούν.

Οι αρχή του είναι να δημιουργεί νέες ευκαιρίες για τους παραγωγούς οι όποιοι είναι παρά πολύ φτωχοί.

Οι αρχές αυτές μέσα περιέχουν την απαραίτητη τήρηση των συμφωνιών του ILO (International Labour Organization) Πρόκειται για έναν ανεξάρτητο, παγκόσμιο οργανισμό προστασίας που ιδρύθηκε για να διασφαλίσει ένα πιο δίκαιο διεθνές εμπόριο στις επικρατούσες εμπορικές αγορές οι οποίες αποφεύγουν την εργασία παιδιών και << σκλάβων >>, εγγυώνται την εργασία σε ασφαλές περιβάλλον, εξασφαλίζουν το δικαίωμα ίδρυσης σωματείων, την σωστή τήρηση του κεφαλαίου των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και μία δίκαιη τιμή που θα καλύπτει τουλάχιστον το κόστος παραγωγής και θα διευκολύνει την κοινωνική ανάπτυξη. Ειδικότερα στον τομέα της γεωργίας, οι συμφωνίες του ILO σχετίζονται με την προστασία και την διατήρηση του περιβάλλοντος. Το ηθικό εμπόριο στοχεύει στις μακροχρόνιες εμπορικές σχέσεις που θα είναι διαφανείς και ξεκάθαρες σε όλη τους την ιεραρχία. Σχετικά με τους καταναλωτές, το δίκαιο και ηθικό εμπόριο θέλει

³ Τ.Νικολοπουλος ,ΙΣΟΔΙΚΑΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ.ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΕΙΣ

να εγγυάται υψηλή ποιότητα και αυτό συνήθως επισημαίνεται στον καταναλωτή με μία ετικέτα ή με τη μάρκα του δίκαιου εμπορίου έτσι εξασφαλίζεται η γνησιότητα των προϊόντων που κυκλοφορούν στην αγορά .

A2. ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΗΘΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

1. Με διαφάνεια και υπευθυνότητα

Το δίκαιο εμπόριο προϋποθέτει και διασφαλίζει διαφανείς και αξιοκρατικές διοικήσεις, οι οποίες μέσα από τις εμπορικές σχέσεις φέρονται δίκαια και με σεβασμό στους παραγωγούς τους.

2. Γιατί σημασία έχει η πληρωμή μιας δίκαιης τιμής

Μία δίκαιη τιμή βοήθα τόσο στο εθνικό αλλά και στο τοπικό πλαίσιο γιατί είναι αυτή που έχει συμφωνηθεί μέσα από διάλογο μεταξύ παραγωγών – επιχειρήσεων.

Υπερκαλύπτει το κόστος παραγωγής που είναι ένας πολύ σημαντικός παράγοντας για τον κάθε παραγωγό , αλλά επιτρέπει και μια παραγωγή η οποία είναι κοινωνικά δίκαιη και περιβαλλοντικά αλλά και ηθικά σωστή. Παρέχει δίκαιη πληρωμή στους παραγωγούς και λαμβάνει υπόψη την αρχή της ίσης πληρωμής για ίση εργασία από γυναίκες και άντρες. Οι δίκαιοι έμποροι εξασφαλίζουν άμεση πληρωμή στους συνεργάτες τους που αυτό είναι παρά πολύ σπουδαίο και όποτε είναι δυνατό, βοηθούν τους παραγωγούς στην πρόσβαση σε οικονομική βοήθεια πριν τη σοδειά ή την παραγωγή τους ή και σε περίπτωση καταστροφής της σοδειάς από φυσικά αίτια.

3. Κτίσιμο νέων και γερών βάσεων για συνεργασία

Το ηθικό εμπόριο αποτελεί ένα μοχλό για την ανάπτυξη της ανεξαρτησίας των παραγωγών. Οι σχέσεις μέσω του δίκαιου εμπορίου παρέχουν συνέχεια, μια ασφάλεια κατά την διάρκεια της οποίας οι παραγωγοί και οι οργανισμοί προώθησής μπορούν να βελτιώσουν τις διοικητικές τους ικανότητες και την πρόσβασή τους σε νέες αγορές .

4. Προάγεται η ισότητα των φύλων

Με το ηθικό εμπόριο εννοούμε ότι η εργασία των γυναικών εκτιμάται και ανταμείβεται κατάλληλα. Έτσι μπορούμε να πούμε με ευκολία ότι οι γυναίκες πληρώνονται γιατί συνεισφέρουν τα μέγιστα με τον κόπο τους στην παραγωγική διαδικασία και αποκτούν δύναμη στις οργανώσεις τους.

5. Ευνοϊκές συνθήκες με στόχο την καλλίτερη εργασία

Ηθικό εμπόριο σημαίνει πιο ασφαλές και πιο υγιές περιβάλλον για τους παραγωγούς. Η συμμετοχή παιδιών (αν υφίσταται) δεν επιδρά δυσμενώς στην ευημερία τους, αντιθέτως τα βοηθά να γίνουν πιο υπεύθυνα , ποιο παραγωγικά αλλά και να μπορούν να αντιληφθούν την πραγματικότητα των καταστάσεων ποιο εύκολα.

6. Παραγωγή

Τα αγαθά του ηθικού εμπορίου πρέπει να παράγονται σύμφωνα με συγκεκριμένα πρότυπα περιβαλλοντικά, υγείας και ασφάλειας:

- Για συνεταιρισμούς μικρών αγροτών:

-Πρέπει να ισχύει η δημοκρατική δομή που να επιτρέπει σε όλα τα μέλη να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων του συνεταιρισμού.

- **Για φυτείες και εργοστάσια:**

- Αξιοπρεπείς μισθούς, τουλάχιστον τους κατώτερους σύμφωνα με το νόμο.

- Επαρκή στέγαση.

- Τα ελάχιστα όρια υγιεινής και ασφάλειας.

- Το δικαίωμα να συμμετέχουν σε εμπορικά σωματεία.

- **Για τις παραγωγές όλων των ειδών:**

- Καμία παιδική ή καταναγκαστική εργασία.

- Προγράμματα για περιβαλλοντική σταθερότητα.

- **Εμπόριο**

Οι όροι συναλλαγής του ηθικού εμπορίου πρέπει να περιλαμβάνουν:

- Τιμή που να καλύπτει το κόστος παραγωγής

- Κοινωνική ασφάλεια που να βελτιώνει τις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας

- Τμηματική πληρωμή με προκαταβολή για να αποτραπεί η χρεοκοπία των μικρών παραγωγικών οργανισμών

- Συμβόλαια που να επιτρέπουν το μακροχρόνιο σχεδιασμό της παραγωγής.

7. Διασφάλιση των αρχών του ηθικού εμπορίου

Οι αρχές του ηθικού εμπορίου ενισχύονται από τον οργανισμό ετικετοποίησης ILO. Πρόκειται για έναν ανεξάρτητο, παγκόσμιο οργανισμό προστασίας που ιδρύθηκε για να διασφαλίσει ένα πιο δίκαιο διεθνές εμπόριο στις επικρατούσες εμπορικές αγορές.

Κριτήρια δίκαιου και ηθικού εμπορίου έχουν θεσπιστεί για τον καφέ, το τσάι, το κακάο, το μέλι, τις μπανάνες, το χυμό πορτοκαλιού και τη ζάχαρη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β : Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΗΘΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Οι ρίζες του ηθικού εμπορίου μπορούν να αναζητηθούν σε εγχειρήματα και προσπάθειες που ξεκίνησαν από εκκλησίες στη Νότιο Αμερική και στην Ευρώπη στα τέλη της δεκαετίας του 40. Αρχικά, οι εμπορικές συναλλαγές γινόντουσαν ως επί το πλείστον με παραγωγούς χειροτεχνιών, κυρίως λόγω των επαφών τους με ιεραποστόλους. Συχνά, οι χειροτεχνίες παρέχουν «συμπληρωματικό εισόδημα» στις οικογένειες. Έτσι στόχος τους ήταν να προσφέρουν ανακούφιση σε πρόσφυγες και σε άλλες κοινότητες ανθρώπων χτυπημένες από τη φτώχεια, πουλώντας τις χειροτεχνίες τους στις Βόρειες αγορές.

Στην συνέχεια, την εποχή των αποικιακών αγώνων, μια ομάδα προοδευτικών καθολικών εθελοντών δημιούργησε μια οργάνωση η οποία ανέλαβε να συστήσει ένα εναλλακτικό δίκτυο εισαγωγής και εμπορίας καφέ το οποίο θα παράκαμπε τους μεσάζοντες και τις πολυεθνικές, που αποκόμιζαν τεράστια κέρδη.

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '60 και του '70, μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) και κοινωνικά κινητοποιημένα άτομα σε πολλές χώρες της Ασίας, της Αφρικής και της Λατινικής Αμερικής διέκριναν την ανάγκη για οργανώσεις δίκαιου μάρκετινγκ, οι οποίες θα παρείχαν συμβουλές, βοήθεια και υποστήριξη σε μειονεκτικούς παραγωγούς. Πολλές τέτοιες οργανώσεις δίκαιου εμπορίου ιδρύθηκαν, και δημιουργήθηκαν σύνδεσμοι με τις νέες οργανώσεις δίκαιου εμπορίου του Βορρά.

Αυτές οι σχέσεις βασίζονταν στις εταιρικές σχέσεις, τον διάλογο, τη διαφάνεια και τον σεβασμό. Ο στόχος ήταν η επιδίωξη περισσότερης ισότητας στο διεθνές εμπόριο. Παράλληλα με αυτό το κίνημα των πολιτών, οι αναπτυσσόμενες χώρες οργάνωσαν διεθνή πολιτικά φόρουμ, όπως η δεύτερη διάσκεψη της UNCTAD (Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη) που πραγματοποιήθηκε στο Δελχί το 1968, για να μεταδώσουν το μήνυμα «Trade not Aid – Εμπόριο όχι Βοήθεια». Αυτή η προσέγγιση έδωσε έμφαση στην καθιέρωση δίκαιων εμπορικών σχέσεων με τις αναπτυσσόμενες χώρες, αντί να επιστρέφει ένα μικρό μέρος των οφελών που αποκτήθηκαν στον Βορρά υπό τη μορφή βοήθειας για την ανάπτυξη. Βλέποντας την επιτυχία του εγχειρήματος, το 1967, ιδρύθηκε η πρώτη εισαγωγική οργάνωση στις Κάτω Χώρες και το 1969 άνοιξε το πρώτο «Κατάστημα του Τρίτου Κόσμου». Με τα χρόνια τα καταστήματα πολλαπλασιάστηκαν, όπως και οι οργανώσεις που καθιέρωσαν το θεσμό του «Δίκαιου Εμπορίου» (Fair Trade ή Commerce Equitable).

Το 1973, ο πρώτος καφές «δίκαιου εμπορίου» εισήχθη στην Ευρώπη από συνεταιρισμούς μικρών αγροτών της Γουατεμάλας. Μετά τον καφέ, το φάσμα των τροφίμων επεκτάθηκε και περιλάμβανε προϊόντα όπως τσάι, κακάο, ζάχαρη, κρασί, χυμούς φρούτων, ξηρούς καρπούς, μπαχαρικά, ρύζι, σοκολάτα, μέλι, ινδική καρύδα, μπανάνες, υφάσματα, παιχνίδια και -από το 2004- νωπά φρούτα και λαχανικά, κρασί, λουλούδια, αλλά και αθλητικές μπάλες.⁴ Πρόσφατα, μάλιστα, έκαναν την εμφάνιση τους και καταστήματα ρούχων

Ωστόσο, ο καφές παραμένει το σημαντικότερο προϊόν του «Δίκαιου Εμπορίου». Από αυτόν εξαρτάται η επιβίωση 25 εκατομμυρίων φτωχών οικογενειών σε ολόκληρο τον

⁴ Τ.Νικολοπουλος, ΙΣΟΔΙΚΑΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ.ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΕΙΣ

κόσμο. Επιπλέον, το 1988, η τιμή του καφέ κατέρρευσε (πτώση κατά 65%) αποτέλεσμα ακόμα και σήμερα, τις περισσότερες φορές να μην καλύπτεται το κόστος της παραγωγής του προϊόντος και να βυθίζονται στην εξαθλίωση οι μικροκαλλιεργητές και οι εργάτες της γης. Αυτή η εξέλιξη προέκυψε, αφενός από την υπερπαραγωγή που προκάλεσαν οι πιέσεις του Διεθνές Νομισματικού Ταμείου και της Παγκόσμιας Τράπεζας σε πολλές χώρες (κυρίως στο Βιετνάμ και στην Ινδονησία) να επιδοθούν μαζικά σε αυτή τη συναλλαγματοφόρο καλλιέργεια και αφετέρου από τις απαιτήσεις των γερακιών του νεοφιλελευθερισμού να διαλυθεί η Διεθνής Συμφωνία για τον Καφέ και όλοι οι αντίστοιχοι εθνικοί φορείς παρέμβασης, που εξασφάλιζαν μια σταθερή τιμή για τους παραγωγούς. Φυσικά, οι μεσάζοντες και οι πέντε πολυεθνικές που ελέγχουν τον κλάδο (και κυρίως η Nestle, η Kraft Foods και η Sara Lee) δεν μετακύλησαν στους καταναλωτές την μείωση του κόστους του προϊόντος, αλλά αύξησαν θεαματικά τα κέρδη τους, για τον λόγο αυτό γεννήθηκε η ανάγκη ενός διακριτικού συμβόλου που θα πιστοποιούσε τα προϊόντα του δίκαιου εμπορίου έτσι το 1988 δημιουργήθηκε στην Ολλανδία το ίδρυμα Max Havelaar για την προστασία των φτωχών παραγωγών του καφέ της Λατινικής Αμερικής. Στόχος της οργάνωσης ήταν να εγκαθιδρύσει δικαιότερους κανόνες εμπορίου και αξιοπρεπέστερες συνθήκες διαβίωσης για τους παραγωγούς. Τότε βέβαια η κίνηση αυτή αντιμετωπίστηκε αρνητικά για ευνόητους λόγους όμως η πιστοποίηση των αγαθών του δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου ξεκίνησε και έγινε δημοφιλής μέσα σε ένα χρόνο, όπου το μερίδιο αγοράς που κατείχε ο καφές με το σήμα ήταν σχεδόν 3%.

Τα προϊόντα που αγοράζονταν, διακινούνταν και πωλούνταν τηρώντας τις συνθήκες δίκαιου εμπορίου δικαιούνταν ένα σήμα το οποίο θα τα έκανε να ξεχωρίζουν ανάμεσα στα συνηθισμένα προϊόντα που βρίσκονταν στα ράφια των καταστημάτων,

και θα παρείχε τη δυνατότητα σε οποιαδήποτε εταιρεία να ασχοληθεί με το δίκαιο εμπόριο. Τα επόμενα χρόνια, ιδρύθηκαν παρόμοιες μη κερδοσκοπικές οργανώσεις σήμανσης ηθικού εμπορίου σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες και στη Βόρεια Αμερική. Η εμφάνιση της πρώτης σφραγίδας είναι ίσως το πιο κρίσιμο σημείο στην ιστορία του κινήματος. Η σήμανση ηθικού εμπορίου έχει πράγματι βοηθήσει το δίκαιο εμπόριο να εισχωρήσει στις παραδοσιακές επιχειρηματικές δραστηριότητες. Σήμερα, πάνω από τα δύο τρίτα των προϊόντων δίκαιου εμπορίου πωλούνται σε συνηθισμένα καταστήματα τροφοδοσίας και λιανικής πώλησης.

Το 1997, δημιουργήθηκε η παγκόσμια ένωση, Fairtrade Labelling Organizations International – Διεθνής Οργάνωση Σήμανσης Δίκαιου Εμπορίου. Η FLO σήμερα είναι υπεύθυνη για τον καθορισμό διεθνών προτύπων δίκαιου εμπορίου, για την πιστοποίηση της παραγωγής και τον λογιστικό έλεγχο των εμπορικών συναλλαγών σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά και για τη σήμανση προϊόντων. Σήμερα, 19 χώρες έχουν τις δικές τους πρωτοβουλίες ετικετοποίησης, που λειτουργούν με τα ίδια κριτήρια υπό την αιγίδα του Οργανισμού Ετικετοποίησης δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου(FLO). Ο Ευρωπαϊκός αυτός οργανισμός συντονίζει τις εισαγωγές και την κοινή στρατηγική των διάφορων οργανώσεων, καθώς και πολλές ανάλογες οργανώσεις - ομπρέλες και δίκτυα.

Παράλληλα με την ανάπτυξη της σήμανσης των προϊόντων, η IFAT, (International Federation for Alternative Trade - Διεθνής Ομοσπονδία Εναλλακτικού Εμπορίου) με 270 μέλη σε 61 χώρες σε όλο τον κόσμο, έχει αναπτύξει πρότυπα και ένα σύστημα παρακολούθησης για τις οργανώσεις δίκαιου εμπορίου.

Συγκριτικά με τις δομές του συμβατικού εμπορίου, οι Οργανώσεις Εναλλακτικού Εμπορίου (ATOs) προσέφεραν μεγαλύτερες απολαβές στους

παραγωγούς του αναπτυσσόμενου κόσμου μέσω του άμεσου εμπορίου και των δίκαιων τιμών.

Όμως, εκτός από την καλύτερη αμοιβή των αγροτών (από 30% ως 300%), στην έννοια του «Ηθικού Εμπορίου» προστέθηκαν και άλλες παράμετροι. Επιδιώχθηκε - όπου αυτό είναι δυνατόν- να πραγματοποιούνται οι αγορές από συνεταιρισμούς, ενώ παράλληλα δόθηκε έμφαση στη δημοκρατική διοίκησή τους και στη δίκαιη κατανομή των κερδών τους. Δόθηκε επίσης προτεραιότητα στο σεβασμό των εργασιακών δικαιωμάτων και των συνθηκών εργασίας. Επιπλέον, παρέχονται στους αγρότες τα εφόδια και η επιμόρφωση που απαιτούνται για την ανάπτυξη της βιολογικής καλλιέργειας και τεχνικών που είναι φιλικές προς το περιβάλλον. Ταυτόχρονα, παρακινούνται να εγκαταλείψουν τη μονοκαλλιέργεια, ώστε να μην εξαρτάται η επιβίωσή τους από τα скаμπανεβάσματα της τιμής του καφέ στις χειραγωγούμενες διεθνείς αγορές, να διαφοροποιήσουν την παραγωγή τους και να εξασφαλίζουν την αυτάρκεια της οικογένειάς τους σε τρόφιμα. Ακόμα, ένα σημαντικό ποσοστό από την τιμή του προϊόντος που πληρώνει ο δυτικός καταναλωτής διατίθεται για κοινωνικές επενδύσεις στην ευρύτερη περιοχή (δρόμους, σχολεία, επιμόρφωση, υποτροφίες, ιατρεία, συστήματα πόσιμου νερού), έτσι ώστε να διαχέονται τα οφέλη του «Δίκαιου Εμπορίου» σε ολόκληρη την τοπική κοινωνία.

Σήμερα, το κίνημα του δίκαιου εμπορίου είναι ένα παγκόσμιο κίνημα. Πάνω από ένα εκατομμύριο μικροί παραγωγοί και εργαζόμενοι είναι οργανωμένοι σε 3000 πολιτικές οργανώσεις και τις κεντρικές τους δομές σε πάνω από 50 χώρες στον Νότο. Τα προϊόντα τους πωλούνται σε χιλιάδες εξειδικευμένα καταστήματα, τα λεγόμενα Worldshops,⁵ σούπερ μάρκετ και πολλά άλλα σημεία πώλησης στον Βορρά και, όλο και περισσότερο σε εμπορικά καταστήματα στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η πώληση

⁵ Τ.Νικολοπουλος, ΙΣΟΔΙΚΑΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ.ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΕΙΣ

προϊόντων πάντα συνοδεύονται από πληροφορίες για την παραγωγή, τους παραγωγούς και τις συνθήκες διαβίωσής τους.

Επομένως, το κίνημα του δίκαιου εμπορίου έχει διαδραματίσει πρωτοποριακό ρόλο στην ευαισθητοποίηση των ευρωπαϊών καταναλωτών ως προς τις κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές συνθήκες παραγωγής στις αναπτυσσόμενες χώρες. Τέλος, ενθαρρύνεται η δημιουργία ευρύτερων μορφών συνεργασίας όπως οι ομοσπονδίες και οι συνομοσπονδίες συνεταιρισμών, αλλά και διεθνών ενώσεων όπως το Μέτωπο Αλληλεγγύης των Μικροκαλλιεργητών Καφέ της Λατινικής Αμερικής, που συσπειρώνει 200.000 αγρότες. Σήμερα υπάρχει πλήθος οργανώσεων του «Δίκαιου Εμπορίου» (Max Havelaar, Artisans du Monde, Magasins du Monde, Oxfam, Solidar' Monde, Alter Eco, CTM-Cooperazione Terzo Mondo, Transfair, Welt-Laden) με περισσότερα από 3.000⁶ καταστήματα, χιλιάδες εργαζόμενους και τρία σήματα πιστοποίησης (Fairtrade Mark, Transfair, Max Havelaar) τα οποία χορηγούνται από αξιόπιστους φορείς, με βάση αυστηρές προδιαγραφές. Αυτά τα σήματα έχουν κατορθώσει να γίνουν πολύ γνωστά στο ευρύ κοινό της Ευρώπης, των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας. Έτσι, πολλές μεγάλες ευρωπαϊκές αλυσίδες σουπερμάρκετ ενδιαφέρθηκαν να τα τοποθετήσουν στα ράφια τους (στη Γερμανία, ο αριθμός των καταστημάτων τους φτάνει τις 25.000). Ακόμα, πολλές γνωστές επιχειρήσεις όπως τα Body Shop προμηθεύονται πρώτες ύλες ακολουθώντας τους κανόνες του «Δίκαιου Εμπορίου».

Μερικοί αριθμοί μας δίνουν μια εικόνα για την επιτυχία του κλάδου: το 2004, ο τζίρος του Max Havelaar έφτασε τα 400 εκατομμύρια ευρώ (αυξημένος κατά 20% σε σχέση με το 2003). Ενώ το 1988 είχαν πωληθεί 1.380 τόνοι καφέ, το 2003 οι

⁶ Τ.Νικολοπουλος, ΙΣΟΔΙΚΑΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ.ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΕΙΣ

πωλήσεις έφτασαν τους 19.000 τόνους. Στην Ελβετία, το μερίδιο της αγοράς του «Δίκαιου Εμπορίου» φτάνει το 6% για τον καφέ, το 10% για το μέλι και το 50% για τις μπανάνες. Το «Δίκαιο Εμπόριο» έχει βελτιώσει τις συνθήκες ζωής 800.000 οικογενειών του Τρίτου Κόσμου. Τέλος, οι ετήσιες συνολικές πωλήσεις φτάνουν τα 2 δις. ευρώ στην Ευρώπη και τα 800 εκατομμύρια στις ΗΠΑ.

Αυτή η ραγδαία ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του κλάδου στηρίχθηκε σε μεγάλο βαθμό στη χρηματοδότηση των τραπεζών και των αμοιβαίων κεφαλαίων της κοινωνικής οικονομίας. Μάλιστα, αυτή η επέκταση, σε συνδυασμό με τον κατακερματισμό του κλάδου, έκανε αναγκαία τη δημιουργία δικτύων, ομοσπονδιών και συντονιστικών οργάνων (όπως η EFTA), ενός πολύπλοκου και παράδοξου, αλλά αρκετά αποτελεσματικού σε τελική ανάλυση συστήματος. Πάντως, οι μεγαλύτερες οργανώσεις του κλάδου έχουν σταδιακά υποχρεωθεί να κινηθούν σε ένα νέο -καθαρά επαγγελματικό- πλαίσιο και να εγκαταλείψουν τον εθελοντικό χαρακτήρα που αποτέλεσε το κυρίαρχο χαρακτηριστικό τους. Φυσικά, η επιτυχία έχει και το τίμημα της, καθώς αποτέλεσε αφορμή και για οξύτατες κριτικές από όσους πιστεύουν ότι το «Δίκαιο Εμπόριο» «χάνει την ψυχή του». Οι περισσότερο ριζοσπαστικές οργανώσεις διαφώνησαν με τη διάθεση των προϊόντων του κλάδου από τα σουπερμάρκετ ή από επιχειρήσεις όπως τα Starbucks και τα McDonalds, επειδή με αυτόν τον τρόπο χάνεται η αμφίδρομη σχέση του παραγωγού του Νότου και του καταναλωτή του Βορρά, ενώ ταυτοχρόνως δίνεται ένα πολύτιμο άλλοθι σε επιχειρήσεις οι οποίες έχουν τεράστιες ευθύνες για το απάνθρωπο πρόσωπο του παγκόσμιου εμπορίου. Πιστεύουν δε πως εξακολουθούν να είναι επίκαιρες οι αρχικές ιδέες του κινήματος, δηλαδή, αφενός η επιδίωξη της δημιουργίας ενός δικτύου εναλλακτικού εμπορίου το

οποίο θα είναι ανεξάρτητο από τις υπάρχουσες δομές του οικονομικού κατεστημένου και, αφετέρου, η προβολή ενός διαφορετικού μοντέλου κατανάλωσης.

Όσο για τους καταναλωτές απαντώντας θετικά στην ευαισθησία και στην ανθρωπιά δείχνουν να στηρίζουν απόλυτα τα προϊόντα που φέρουν κοινωνικά υπεύθυνες ετικέτες προωθώντας την κοινωνική ισότητα αλλά και την προστασία του περιβάλλοντος.

<<Ο ιδανικός στόχος είναι να μη λειτουργεί το εμπόριο αυτό σαν φιλανθρωπία για τα φτωχά παιδάκια του κόσμου, για να επιβιώσουν άλλη μια μέρα, αλλά να τους μάθει με ποιον τρόπο δεν θα είναι πια τόσο φτωχά και ευάλωτα στη σαρκοφάγο μηχανή χρήματος που λαδώνουμε ανελλιπώς με τις επιλογές και τον τρόπο ζωής μας. Και από την άλλη να μάθουμε και εμείς να είμαστε περισσότερο συνειδητοποιημένοι σαν καταναλωτές και να αναρωτιόμαστε ποιος, πού και σε τι συνθήκες έφτιαξε την πανάκριβη και πανέμορφη τσάντα μας ή την τέλεια σοκολάτα μας>>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ : Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΗΜΕΡΑ

Γ1. ΤΟ ΗΘΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τα πρώτα βήματα για την προώθηση του ηθικού εμπορίου παρατηρούνται έστω και αργοπορημένα το τελευταίο διάστημα στη χώρα μας. Σήμερα, δύο πρωτοβουλίες, ο «σπόρος» και το «altro mercato» στηρίζουν αυτήν τη προσπάθεια και έχουν ως σκοπό να προβάλλουν ένα διαφορετικό μοντέλο εμπορίας και οικονομίας. Το ηθικό εμπόριο (Fair Trade) είναι μια εναλλακτική προσέγγιση της εμπορικής δραστηριότητας, μια νέα μορφή εμπορικής συνεργασίας βασισμένη στην ισοτιμία, στο διάλογο, τη διαφάνεια και το σεβασμό. Πρόκειται για ένα κίνημα που ως στόχο έχει την αλληλεγγύη προς τους μικροπαραγωγούς, την ευαισθητοποίηση των καταναλωτών σε θέματα οικονομικής εκμετάλλευσης, απαξίας της εργασίας, θεοποίησης του χρήματος, υπερεκμετάλλευσης του περιβάλλοντος, υπερκαταναλωτισμού και παράλληλα την καταγγελία των επιθετικών οικονομικών πολιτικών που ασκούν οι πολυεθνικές εταιρίες, οι διεθνείς οργανισμοί και οι κυβερνήσεις. Οι φορείς αυτού του κινήματος λειτουργούν μη κερδοσκοπικά, εθελοντικά και με οργανωτικά σχήματα όπως συνεταιρισμοί και μη κυβερνητικές οργανώσεις. Στόχος τους είναι να αγοράζουν απευθείας το προϊόν από τον παραγωγό, έτσι ώστε να αποφεύγονται οι μεσάζοντες και στη συνέχεια να το διαθέτουν σε σημεία πώλησης όπου θα έρχεται σε επαφή με τον καταναλωτή.

Κατ' αυτόν τον τρόπο ο καταναλωτής θα αγοράζει φθηνότερα το προϊόν και θα έχει αδιαμεσολάβητη επαφή με την «κουλτούρα» του παραγωγού και του προϊόντος. Οι οργανώσεις αυτές εγγυώνται τα κριτήρια του δίκαιου εμπορίου, δηλαδή την προέλευση, τις συνθήκες παραγωγής (αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας, σεβασμός στο περιβάλλον) και την ποιότητά του, καθώς και το ότι το προϊόν αγοράστηκε σε τιμή «δίκαιη» για τον παραγωγό.

Ο «σπόρος»⁷ Το ένα από τα δύο εγχειρήματα που πραγματοποιούνται αυτήν τη στιγμή στην Ελλάδα για την εξάπλωση του εναλλακτικού εμπορίου είναι ο σπόρος. Ένας συνεταιρισμός μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ο οποίος δημιουργήθηκε το φθινόπωρο του 2004 και έχει καταφέρει να έχει πρόσβαση σε προϊόντα οργανωμένων παραγωγών του παγκόσμιου νότου που αγωνίζονται να απεξαρτηθούν από τους τοπικούς μεσάζοντες και τις μεγάλες εταιρείες. Έτσι ο «σπόρος» εμπορεύεται: Καφέ από τους συνεταιρισμούς της Τσιάπας του Μεξικού, κακάο από την κοοπερατίβα el ceibo της Βολιβίας, μάτε από το «κίνημα των χωρίς γη» της Βραζιλίας, τσάι από το κίνημα των adinasi και άλλους παραγωγούς της Ινδίας, ζάχαρη από συνεταιρισμούς στο Εκουαδόρ. Βασική έμπνευση και κορμό της δραστηριότητας του «σπόρου» αποτελεί ο καφές από τους συνεταιρισμούς της Τσιάπας, ο οποίος είναι και εξαιρετικής ποιότητας. Ο «σπόρος» αποτελείται από ένα δίκτυο ανθρώπων που αγωνίζονται συλλογικά και λειτουργούν με βάση τον εθελοντισμό και την αλληλεγγύη. Συζητούν, προβληματίζονται και παίρνουν τις αποφάσεις από κοινού με συναίνεση, επιδιώκοντας να γίνεται αυτό όσο το δυνατό πιο ισότιμα, χωρίς επίσημες ιεραρχίες. Όλοι αυτοί οι άνθρωποι κάνουν μια προσπάθεια που αποσκοπεί στο κοινωνικό και όχι στο προσωπικό κέρδος. Βασικός στόχος του «σπόρου» είναι να περάσει μια άλλη αντίληψη στον κόσμο για τις εμπορικές σχέσεις. «Ένα δίκτυο

⁷ Τ.Νικολοπουλος, ΙΣΟΔΙΚΑΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ.ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΕΙΣ

ανταλλαγής και διάδοσης προϊόντων και ιδεών των οποίων η αξία δεν αποτιμάται σε χρήμα και οι λέξεις αλληλεγγύη, ισοτιμία, εμπιστοσύνη, συμμετοχή δοκιμάζονται στην πράξη και διαχέονται στην κοινωνία σαν έμπρακτα παραδείγματα» όπως λένε χαρακτηριστικά. Στις προτεραιότητες της οργάνωσης είναι να δημιουργήσει «ένα εναλλακτικό παζάρι που βάση του θα είναι η ανταλλαγή προϊόντων, ένα δίκτυο καταναλωτών όπου θα έχουν άμεση πρόσβαση στους παραγωγούς και τα προϊόντα τους». Οι διαφορετικές δομές βέβαια απαιτούν την ενεργή συμμετοχή όλων (παραγωγών-καταναλωτών-διακινητών), καθώς και την αλλαγή αντιλήψεων για την κατανάλωση και τα προϊόντα. Η επανεξέταση των προσωπικών αναγκών με κοινωνικά κριτήρια αποτελεί βασική προτεραιότητα για τα μέλη του «σπόρου». Απώτερος σκοπός του «σπόρου» όπως χαρακτηριστικά λένε «είναι να βγάλει ρίζες, να μεγαλώσει και γιατί όχι να φυτρώσει και αλλού». Άλλωστε η χαρά της ελεύθερης συνεργασίας και της συλλογικής δημιουργίας καθώς και η ανταπόκριση που δείχνει ο κόσμος σε αυτό το εγχείρημα δείχνουν το δρόμο για την εξάπλωση αυτής της φιλοσοφίας. Σύμφωνα με τους ανθρώπους του «οι εμπορικές σχέσεις δεν καθορίζονται «εκ φύσεως» από το κέρδος των λίγων αλλά αντιθέτως μπορούν να παραμείνουν ανθρώπινες ικανοποιώντας πραγματικές ανάγκες. Στη θέση του κέρδους μπορούν να μπουν ένα πλήθος στόχων όπως: η αυτονομία και η αξιοπρεπής διαβίωση του παραγωγού, η βιωσιμότητα της δομής διακίνησης, η ποιότητα και η προσιτή τιμή για το χρήστη, η διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος».

Μια άλλη προσπάθεια που γίνεται για την εξάπλωση του δίκαιου εμπορίου στη χώρα μας ακούει στο όνομα **altro merkato**.

Το altro merkato είναι ένα κατάστημα που δημιουργήθηκε από ανθρώπους της οργάνωσης fair trade hellas. Η οργάνωση αυτή δημιουργήθηκε πριν από δύο χρόνια

και οφείλεται σε μια Ιταλίδα που ήρθε στην Ελλάδα για προσωπικούς λόγους και είχε την αγάπη για τη διάδοση αυτής της ιδέας. Συμπαραστάτες της στάθηκαν αρκετοί εθελοντές που βοήθησαν σε πολλούς τομείς: στην οργάνωση, στην επικοινωνία, στα προϊόντα, στη δημιουργία του altro mercato.

Η Fair Trade Ελλάς⁸

λειτουργεί σε συνεργασία με την ιταλική οργάνωση CTM Altromercato. Το κατάστημα διαθέτει τρόφιμα, δώρα, είδη χειροτεχνημάτων, μικρά έπιπλα, ρούχα, καλλυντικά, ποτά, αναψυκτικά, καφέ. Το altro mercato λειτουργεί κυρίως από άτομα που δρουν εθελοντικά και υποστηρικτικά για την ιδέα τους. Παρ' όλα αυτά υπάρχουν και δύο άτομα στο μαγαζί που αμείβονται κανονικά. Το εγχείρημα αυτό δείχνει να βρίσκεται σε καλό δρόμο καθώς ο κόσμος ενδιαφέρεται για αυτό ολοένα και περισσότερο. «Ο κόσμος που έρχεται σε επαφή με το μαγαζί είναι όλων των ηλικιών, όλων των κοινωνικών τάξεων» μας λέει εθελοντής του καταστήματος και συνεχίζει: «Υπάρχουν οι πολύ ευσητοποιημένοι οι οποίοι ξέρουν πολύ καλά γιατί στηρίζουν αυτή τη προσπάθεια, άνθρωποι που απλώς έχουν ακούσει κάτι, αλλά και ανυποψίαστοι που μπορεί να περνούν τυχαία από το μαγαζί». Σύμφωνα με τον συγκεκριμένο εθελοντή στο μαγαζί οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν για να κερδίσουν τον κόσμο είναι αρκετές. Το πιο δύσκολο κομμάτι είναι ότι καλείσαι να μιλήσεις για κάτι νέο για το οποίο οι περισσότεροι δεν έχουν καθόλου γνώσεις. Είναι σημαντικό να δώσεις μια ουσιαστική διάσταση για το πως βοηθάς μια μικρή ομάδα παραγωγών αγοράζοντας π.χ. καλλυντικά από την Αφρική. Στόχος του altro mercato είναι η δημιουργία ενός δικτύου καταστημάτων δίκαιου εμπορίου και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας. Βέβαια αυτό είναι πολύ δύσκολο καθώς μιλάμε για μη κερδοσκοπικές εταιρίες. Πρέπει στις άλλες πόλεις να υπάρχουν εθελοντές, κατάλληλες συνθήκες,

⁸ <http://fairtrade.gr/us.php>

χαμηλά ενοίκια. Σκοπός της οργάνωσης είναι ακόμα να επικοινωνήσει με τον κόσμο για να μάθει τι ακριβώς είναι το fair trade. Χαρακτηριστικό είναι ότι έχει υπάρξει σχεδιασμός προγράμματος ενημέρωσης που θα «τρέχει» στα σχολεία. Οι άνθρωποι του altro mercato είναι αισιόδοξοι για το κίνημα του δίκαιου εμπορίου και πιστεύουν ότι «αν θες να αλλάξεις τον κόσμο πρέπει να ξεκινήσεις από κάπου προσφέροντας ότι μπορείς»

Γ2. ΤΟ ΗΘΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΔΙΕΘΝΩΣ

Τα τελευταία χρόνια παγκοσμίως αρχίζει και εξαπλώνεται η μόδα του fair trade (ηθικό εμπόριο) .Τα προϊόντα που φέρουν την σφραγίδα fair trade έχουν ένα μεγαλύτερο κόστος ,αλλά όμως εξασφαλίζουν ένα δίκαιο ύπνο στον αγοραστή τους .Ο αγοραστής ενός τέτοιου προϊόντος παίρνει μία πιστοποίηση πως τα παραπάνω χρήματα που θα διαθέσει θα τα καρπωθούν οι φτωχοί αγρότες των αναπτυσσόμενων χωρών (Λατινική Αμερική, Αφρική , Νοτιοανατολική Ασία).

Τα προϊόντα που φέρουν αυτή τη σφραγίδα έχουν παραχθεί ή κατασκευαστεί από τους αδικημένους, καλλιεργητές και εργάτες των αναπτυσσόμενων χωρών που στηρίζονται από αυτό το θεσμό καθώς τα παραπάνω χρήματα του κόστους αυτών των προϊόντων θα επενδυθούν σε οργανισμούς υπεύθυνους για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των εργαζομένων και για την οικονομική στήριξη αυτών των ανθρώπων.

Στην Ευρώπη υπάρχουν περισσότερα από 3000 καταστήματα και 70.000 σημεία λιανικής πώλησης προϊόντων fair trade , που απασχολούν εκατοντάδες εργαζόμενους και σχεδόν 100.000 εθελοντές.⁹

Τα πρώτα ίχνη του δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου στην Ευρώπη χρονολογούνται από τα τέλη της δεκαετίας του 50, όταν η Oxfam UK άρχισε να πουλά χειροτεχνίες που έφτιαχναν Κινέζοι πρόσφυγες στα μαγαζιά της και το 1964 δημιούργησε τον πρώτο Οργανισμό δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου. Παράλληλα, πρωτοβουλίες γίνονταν και στην Ολλανδία, ενώ το 1967 ιδρύθηκε ο εισαγωγικός οργανισμός Fair Trade Organisatie.

Το δίκαιο εμπόριο συμβάλλει στην εκπλήρωση των δεσμεύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ορίζονται στο άρθρο 177 της Συνθήκης ΕΚ, σύμφωνα με το οποίο η πολιτική ανάπτυξης της ΕΕ θα ευνοήσει «τη σταθερή και διαρκή οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των αναπτυσσόμενων χωρών, και ιδιαίτερος των πιο μειονεκτικών, - την αρμονική και προοδευτική ένταξη των αναπτυσσόμενων χωρών στη διεθνή οικονομία, - την καταπολέμηση της ένδειας στις αναπτυσσόμενες χώρες. Το δίκαιο εμπόριο έχει αναγνωριστεί επανειλημμένως από τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα ως βασικό εργαλείο για την αειφόρο ανάπτυξη και τη μείωση της φτώχειας.

⁹ Τ.Νικολοπουλος ,ΙΣΟΔΙΚΑΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ.ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΕΙΣ

Ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο πολιτικής και η στήριξη του δίκαιου εμπορίου είναι άριστα εργαλεία για την εκπλήρωση των δεσμεύσεων αυτών και για την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της Χιλιετίας.

Με την υπογραφή της συμφωνίας Κοτονού το 2000, η Ευρωπαϊκή Ένωση δεσμεύτηκε να υποστηρίξει το δίκαιο εμπόριο. Ωστόσο, η υφιστάμενη υποστήριξη του δίκαιου εμπορίου και των οργανώσεων δίκαιου εμπορίου είναι περιορισμένη και κατακερματισμένη.

Ένωσης εντοπίζονται στο άρθρο 23, στοιχείο ζ, και στην επίτομη συλλογή της συμφωνίας Κοτονού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ: ΟΙ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Τα προϊόντα δίκαιου εμπορίου εμπορευματοποιούνται με δύο διαφορετικές μεθόδους. Η παραδοσιακή ή ολοκληρωμένη μέθοδος είναι η μέθοδος σύμφωνα με την οποία τα προϊόντα (κυρίως χειροτεχνίες) παράγονται, εισάγονται ή/και διανέμονται από μια οργάνωση δίκαιου εμπορίου. Μια άλλη μέθοδος εμπορικής διάθεσης είναι μέσω των πρωτοβουλιών σήμανσης και πιστοποίησης δίκαιου εμπορίου. Στην περίπτωση αυτή, τα προϊόντα φέρουν το σήμα εξειδικευμένων υπηρεσιών πιστοποίησης δίκαιου εμπορίου, επιβεβαιώνοντας ότι οι αλυσίδες παραγωγής τους τηρούν τα πρότυπα δίκαιου εμπορίου. Οι εισαγωγείς και οι έμποροι μπορεί να είναι παραδοσιακές εμπορικές εταιρείες και τα δίκτυα διανομής μπορεί να είναι κανονικά καταστήματα λιανικής πώλησης.

Δ.1 Η ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΜΕΘΟΔΟΣ

Τα προϊόντα δίκαιου εμπορίου διατίθενται στους καταναλωτές μέσω οργάνωσης δίκαιου εμπορίου οι οποίες εντοπίζουν και προμηθεύονται προϊόντα απευθείας από μικρούς παραγωγούς και συνεταιρισμούς, τα οποία εισάγουν και διαθέτουν σε εξειδικευμένα καταστήματα όπως τα Worldshops.

Όλες οι πτυχές των εμπορικών τους πράξεων βασίζονται στην ηθική του δίκαιου εμπορίου, και το κατά το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος της τελικής τιμής αποδίδεται στους παραγωγούς.

Σε πολλές περιπτώσεις τα κέρδη που επιτυγχάνονται διατίθενται για αναπτυξιακούς σκοπούς. Η πλειοψηφία των προϊόντων που διατίθενται μέσω των Worldshops δεν φέρουν τέτοια σήμανση, η αγορά πραγματοποιείται με βάση την εμπιστοσύνη. Οι εμπορικές ονομασίες ή το σήμα δίκαιου εμπορίου των οργανώσεων αυτών αποτελούν από μόνα τους σημεία προς τους καταναλωτές ότι τα προϊόντα και οι επιχειρηματικές πρακτικές είναι σύμφωνες με τις αρχές του δίκαιου εμπορίου. Οι περισσότερες οργανώσεις δίκαιου εμπορίου και οι οργανώσεις παραγωγών είναι μέλη της IFAT (International Federation for Alternative Trade - Διεθνής Ομοσπονδία Εναλλακτικού Εμπορίου). Η χρήση ενός σήματος οργάνωσης δίκαιου εμπορίου (Fair Trade Organisation - FTO) χορηγείται σε μια οργάνωση δίκαιου εμπορίου η οποία έχει ικανοποιήσει επιτυχώς τις απαιτήσεις του συστήματος προτύπων και παρακολούθησης IFAT.

Δ.2 Η ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΗΣ ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Με αυτήν τη μέθοδο, εθνικές πρωτοβουλίες σήμανσης παρακολουθούν τη συμμόρφωση προς τα πρότυπα δίκαιου εμπορίου των παραγωγών ή εμπόρων σε σχέση με ένα σύνολο διεθνών εναρμονισμένων προτύπων. Όλες αυτές οι οργανώσεις είναι μέλη της FLO (Fairtrade Labelling Organisations International – Διεθνής Οργάνωση Σήμανσης Δίκαιου Εμπορίου), της οργάνωσης ανάπτυξης προτύπων και πιστοποίησης δίκαιου εμπορίου. Τα διεθνή πρότυπα δίκαιου εμπορίου αναπτύσσονται και αναθεωρούνται τακτικά και παρακολουθούνται από ανεξάρτητους φορείς. Το κίνημα του δίκαιου εμπορίου οργανώνεται σε τέσσερις διεθνείς ενώσεις: Η **IFAT** (International Federation for Alternative Trade – Διεθνής Ομοσπονδία Εναλλακτικού Εμπορίου) είναι το παγκόσμιο δίκτυο οργανώσεων δίκαιου εμπορίου,

με 270 μέλη σε 61 χώρες. Τα μέλη είναι παραγωγοί, εξαγωγείς, εισαγωγείς και λιανοπωλητές οι οποίοι πιστεύουν ότι το εμπόριο θα πρέπει να βελτιώνει τη ζωή των περιθωριοποιημένων ατόμων χωρίς να βλάπτει τον πλανήτη.

Η **FLO**, (Fairtrade Labelling Organizations International – Διεθνής Οργάνωση Σήμανσης Δίκαιου Εμπορίου) είναι ο παγκόσμιος φορέας ανάπτυξης προτύπων και πιστοποίησης δίκαιου εμπορίου. Η FLO αποτελείται από δύο οργανώσεις, την πολυμερή FLO e.V. η οποία αναπτύσσει και αναθεωρεί πρότυπα και την FLO Certification Ltd η οποία διασφαλίζει την εκπλήρωση των προτύπων αυτών. Η FLO παρέχει επίσης την κεντρική ένωση για είκοσι εθνικές πρωτοβουλίες σήμανσης σε 15 ευρωπαϊκές πόλεις, την Ιαπωνία, τις ΗΠΑ, τον Καναδά, το Μεξικό, την Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία.

Η **EFTA**, (European Fair Trade Association – Ευρωπαϊκή Ένωση Δίκαιου Εμπορίου), ανήκει στη διεθνή ένωση μαζί με τα ένδεκα μέλη της σε εννέα ευρωπαϊκές χώρες, τα οποία είναι σημαντικοί εισαγωγείς δίκαιου εμπορίου. Στόχος της EFTA είναι να στηρίζει τις οργανώσεις-μέλη της στο έργο τους και να τις ενθαρρύνει να συνεργάζονται και να συντονίζονται.

Το **NEWS!** (Network of European World Shops – Δίκτυο Ευρωπαϊκών Παγκοσμίων Καταστημάτων) είναι επίσης μέλος της διεθνούς ένωσης. Είναι το κεντρικό δίκτυο 15 εθνικών ενώσεων Worldshop σε 13 χώρες στην Ευρώπη. Μεταξύ τους έχουν 2.500 Worldshops ως μέλη, τα οποία διευθύνονται από περισσότερους από 100.000 εθελοντές και περισσότερους από εκατό υπαλλήλους, πωλώντας προϊόντα δίκαιου εμπορίου και πραγματοποιώντας εκστρατείες για ένα δικαιότερο παγκόσμιο σύστημα εμπορίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε : Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΗΘΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Ε1. ΓΙΑΤΙ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΠΙΛΕΞΩ ΗΘΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Από ολόκληρο σχεδόν τον κόσμο μαθαίνουμε σπαρακτικές ιστορίες για εξευτελισμένους και κακομεταχειρισμένους εργάτες που κερδίζουν πενιχρούς μισθούς. Ή ακόμα χειρότερα, ακούμε για εκατομμύρια παιδιά που πωλούνται σαν δούλοι ή αναγκάζονται να εργαστούν σε μη ασφαλείς συνθήκες με εξευτελιστικές αμοιβές για να συνεισφέρουν στην επιβίωση της οικογένειάς τους.

Δυστυχώς, τέτοιες ιστορίες σαν και αυτές είναι πολύ συνηθισμένες στη νέα παγκόσμια οικονομία όπου η ανταγωνιστικότητα και τα κέρδη των μετόχων κυριαρχούν, και η φτώχεια συνεχώς αυξάνεται αλλά και εξαπλώνεται. Η αυξανόμενη παγκοσμιοποίηση, σε συνδυασμό με την υποστήριξη της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών στο ελεύθερο εμπόριο και στις επενδυτικές συμφωνίες, προκαλούν τρία δύσκολα προβλήματα που τώρα πλήττουν σχεδόν κάθε έθνος στον πλανήτη: μεγάλες ανισότητες εισοδημάτων, απώλειες εργασιών και καταστροφές στο περιβάλλον. Οι κινήσεις αυτές έχουν ως αποτέλεσμα, το χάσμα μεταξύ πλούσιων και φτωχών να έχει αυξηθεί δραματικά τις τελευταίες δεκαετίες. Σήμερα το πλουσιότερο 20% του παγκόσμιου πληθυσμού έχει 60 φορές το εισόδημα του φτωχότερου 20%.

Το ηθικό εμπόριο είναι τώρα πιο σημαντικό από ποτέ.

Οι επιχειρήσεις που δημιουργήθηκαν από τις οργανώσεις δίκαιου και ηθικού εμπορίου στην Ευρώπη και στις Ηνωμένες Πολιτείες λογοδοτούν πλέον για περίπου 400 εκατομμύρια δολάρια, τα οποία αντιστοιχούν μόνο στο 0,01% του παγκόσμιου εμπορίου. Όσο μικρό και αν είναι, το ραγδαία αυξανόμενο εναλλακτικό ή δίκαιο και

ηθικό εμπόριο θέτει τις βάσεις που θα μπορούσαν να επαναπροσδιορίσουν το παγκόσμιο εμπόριο έτσι ώστε να λαμβάνει υπόψη περισσότερους κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες. Οι δίκαιοι έμποροι πιστεύουν ότι το εμπορικό τους σύστημα, βασισμένο στο σεβασμό για τα δικαιώματα των εργατών και για το περιβάλλον, αν προσαρμοστούν από τους μεγάλους << παίκτες >> της παγκόσμιας οικονομίας, μπορούν να παίξουν μεγάλο ρόλο στην αναστροφή των αυξανόμενων ανισοτήτων και την υποβάθμιση του περιβάλλοντος που συνοδεύουν την ανάπτυξη του παγκόσμιου εμπορίου.

Για τους οργανισμούς του ηθικού εμπορίου, η επιλογή είναι απλή. Εάν το εμπόριο είναι κατάλληλο και αποδοτικό για τους παραγωγούς και τους καταναλωτές αυτό εξαρτάται ολοκληρωτικά από τον τρόπο που φτιάχνονται τα αγαθά και από τον τρόπο πώλησής τους.

Το ηθικό εμπόριο φέρνει και προσφέρει τα οφέλη του εμπορίου στα χέρια των ανθρώπων που τα χρειάζονται περισσότερο. Θέτει νέα κοινωνικά και περιβαλλοντικά δεδομένα για τις διεθνείς εταιρίες και δείχνει ότι το εμπόριο μπορεί πράγματι να αποτελέσει το μέσο για σταθερή ανάπτυξη. Σήμερα, ένα αναπτυσσόμενο κίνημα εργατών, περιβαλλοντολόγων, καταναλωτών, αγροτών και κοινωνικών κινημάτων παγκοσμίως καλούν για ένα διαφορετικό εμπορικό πλαίσιο. Θέλουν ένα παγκόσμιο σύστημα εμπορίου που προωθεί τα δικαιώματα των εργατών, προστατεύει το περιβάλλον και υποστηρίζει τη δυνατότητα των τοπικών παραγωγών να ικανοποιούν τις ανάγκες της κοινότητας. Όλοι μαζί, σαν καταναλωτές, μπορούν να κάνουν τεράστια διαφορά απαιτώντας σημαντικές αλλαγές στον τρόπο παραγωγής αγαθών, και να υποστηρίζουν με τα χρήματά τους ένα πιο δίκαιο και περιβαλλοντικά σωστό εμπορικό σύστημα.

Γιατί είναι σημαντικό το Ηθικό εμπόριο;

Το ελεύθερο εμπόριο δεν είναι τόσο δίκαιο όσο είναι το ηθικό εμπόριο ,για τους αγρότες και τους τεχνίτες, τις οικογένειές τους, τις κοινότητες ή το περιβάλλον. Για παράδειγμα, μία δραστική πτώση στην παγκόσμια τιμή του καφέ οδήγησε εκατομμύρια αγρότες και εργάτες στον υποσιτισμό και στην πείνα και στο να χάσουν τις εργασίες, ακόμα και τις φάρμες τους. Κάποιοι στράφηκαν ακόμα και στην καλλιέργεια ναρκωτικών για να επιζήσουν. Οι περισσότεροι καλλιεργητές κακάο είναι τόσο φτωχοί που χρησιμοποιούσαν παιδική εργασία σαν μια τελευταία λύση.

Κάποιοι από τους αγρότες παίρνουν σχεδόν μόνο τη μισή της παγκόσμιας τιμής γιατί αναγκάζονται να πουλούν εκ των προτέρων την επόμενη σοδειά τους σε εκμεταλλευτές μεσάζοντες που πληρώνουν πολύ κάτω από την πραγματική αξία.

Μερικοί αγρότες έχουν επίσης κόψει τροπικά δάση για να πουλήσουν τα δέντρα για επιπλέον χρήματα, ή για να δημιουργήσουν χώρο για πιο επικερδείς σοδειές. Οι τεχνίτες αντιμετωπίζουν τη φτώχεια και την απώλεια πολιτισμού και αναγκάζονται να δουλεύουν σε κάτεργα.

Το Δίκαιο και Ηθικό εμπόριο τους εξασφαλίζει καλύτερη διαβίωση βοηθώντας στο να έχουν τα μέσα για ιατρική περίθαλψη και κρατώντας τα παιδιά τους στα σχολεία, καθώς και υποστηρίζοντας τη συνεχή παραγωγή. Οι παραγωγοί του δίκαιου εμπορίου επίσης αποταμιεύουν κεφάλαια για κοινοτικά έργα, όπως σχολεία και κλινικές, και για την εκπαίδευση στην βελτίωση της ποιότητας και την συνεχή παραγωγή.

Ε2. ΠΟΙΟΣ ΚΕΡΔΙΖΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ΗΘΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Τα κέρδη που βγαίνουν μέσα από το ηθικό εμπόριο υλοποιούνται υπό διάφορες μορφές σε διαφορετικά επίπεδα. Υπάρχει ένα εύρος μέσα στο οποίο αναπτύσσονται άμεσες και έμμεσες όφειλες για τους παραγωγούς και τους οργανισμούς τους καθώς και για τους καταναλωτές και τους εισαγωγείς .

Χρηματικά οφέλη

Η μακροχρόνια ύπαρξη της εμπορικής σχέσης και οι εγγυημένες κατώτερες τιμές οδηγούν στην οικονομική σταθερότητα και ασφάλεια σε ολόκληρες κοινότητες.

Κοινωνικό και ανθρώπινο αντίκτυπο

Το δίκαιο και ηθικό εμπόριο προωθεί την αξιοπρέπεια και την ενδυνάμωση σε πολλαπλούς τομείς:

- Οι συνθήκες διαβίωσης καλυτερεύουν. Οι κοινωνική ασφάλεια σημαίνει ότι οι κοινότητες επωφελούνται από τις καλύτερες ευκαιρίες υπό τη μορφή της εκπαίδευσης, της υγείας και της μακροχρόνιας δυνατότητας απασχόλησης, και με όλα αυτά αποκτούν προσδοκίες για μια καλύτερη ζωή.
- Οι δημοκρατικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων ευδοκιμούν. Οι προμηθευτές και οι εισαγωγείς επικοινωνούν σε ίσο επίπεδο.
- Οι εργάτες απολαμβάνουν πολιτική ελευθερία και το δικαίωμα να δημιουργούν ελεύθερα συλλόγους, όπου μπορούν να εκφράζουν τις απόψεις τους και να οργανώνονται για να διεκδικούν τα δικαιώματά τους.

- Οι καταναλωτές έχουν φωνή και μπορούν να συμμετέχουν ενεργά σε ένα κίνημα κοινωνικής δικαιοσύνης κάνοντας γνωστά τα θέματα και επηρεάζοντας τις συνήθειες των άλλων καταναλωτών, καθώς και επηρεάζοντας την πολιτική.

Οικολογικό αντίκτυπο

- Η μικρής κλίμακας αγροτική τέχνη συχνά χρησιμοποιεί οργανικές μεθόδους εξ' ορισμού, κι αυτό έχει ως αποτέλεσμα άμεσα και μακροχρόνια οφέλη στο περιβάλλον και στις ζωές των αγροτών και των οικογενειών τους.

- Η ύπαρξη τεχνικών μεθόδων παραγωγής μικρής κλίμακας βοηθά στο να σταματήσει η εξάπλωση της αποψίλωσης.

Το τέλος της μαζικής άδικης εκμετάλλευσης

Για τους εργάτες η επιτυχία των προϊόντων δίκαιου και ηθικού εμπορίου σημαίνει ότι μια τεράστια αλλαγή μπορεί να συμβεί στη ζωή τους, και γι' αυτό είναι ζωτικής σημασίας τα προϊόντα τους να λαμβάνουν την υποστήριξη που τους αξίζει. Οι βιομηχανίες στις οποίες λειτουργούν τα προγράμματα του δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου είναι μερικές από αυτές που διενεργούν τη μεγαλύτερη βιομηχανική εκμετάλλευση στον κόσμο:

Κακάο/ Παιδική εργασία

Στη Δυτική Αφρική, η οποία παράγει την πλειοψηφία της παγκόσμιας παραγωγής κακάο, υπάρχουν υπερβολικά πολλές περιπτώσεις παιδικής εργασίας. Τα προγράμματα του ηθικού εμπορίου στη βιομηχανία κακάο έχουν σκοπό να διασφαλίσουν ότι οι γονείς κερδίζουν αρκετά χρήματα έτσι ώστε να μπορέσουν τα παιδιά τους να σταματήσουν να εργάζονται και να επιστρέψουν στο σχολείο.

Μπανάνες

Στη Λατινική Αμερική όπου παράγονται οι περισσότερες από τις μπανάνες στον κόσμο, οι εργάτες εκτίθενται σε χημικά χωρίς επαρκή προστασία. Όταν κάποιοι εργάτες παραπονέθηκαν για την κατάσταση αυτή, δέχτηκαν επίθεση και τους απήγαγαν. Οι μπανάνες του ηθικού εμπορίου διασφαλίζουν ότι οι εργάτες λαμβάνουν εξοπλισμό για την ασφάλειά τους, κατάλληλη εκπαίδευση, ενώ ταυτόχρονα τους επιτρέπεται να δημιουργούν σωματεία . Επίσης, οι εταιρείες ηθικού εμπορίου ευνοούν μικρές φάρμες που έχουν πληγεί απ' τον ανταγωνισμό με μεγάλες φυτείες οι οποίες πιέζουν τις τιμές προς τα κάτω.

Καφές

Στις φυτείες καφέ (fences) της Λατινικής Αμερικής, οι ιστορίες για εκμετάλλευση είναι διαδεδομένες: αντί-σωματειακές μέθοδοι, ανεπαρκείς μισθοί και πολλές ώρες εργασίας. Οι αρχηγοί των σωματείων έχουν λάβει απειλές για τη ζωή τους. Και πάλι οι εταιρείες ηθικού εμπορίου διασφαλίζουν αξιοπρεπείς συνθήκες για τους εργάτες τους.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σύμφωνα με τις έρευνες, από το 2000, οι πωλήσεις δίκαιου εμπορίου στην Ευρώπη αυξάνονται κατά μέσο όρο κατά 20% ετησίως. Οι ευρωπαίοι καταναλωτές ενδιαφέρονται όλο και περισσότερο για την αγορά προϊόντων τα οποία παράχθηκαν και διακινήθηκαν υπό δίκαιες συνθήκες. Παρόλα αυτά, αυτή η ζήτηση ποικίλλει σε μεγάλο βαθμό μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ.

Οι συνολικές πωλήσεις δίκαιου εμπορίου στην Ευρώπη ανήλθαν σε 660 εκατομμύρια ευρώ το 2005. Τα συνήθη προϊόντα δίκαιου εμπορίου κατέχουν σήμερα σημαντικά μερίδια αγοράς σε ορισμένες χώρες: το 20% του αλεσμένου καφέ στο Ηνωμένο Βασίλειο και το 2% περίπου όλων των πωλήσεων καφέ στην Αυστρία, τη Δανία, την Ιρλανδία, το Βέλγιο και τη Γερμανία φέρουν σήμανση δίκαιου εμπορίου. Οι μπανάνες δίκαιου εμπορίου κατέχουν μερίδια αγοράς έως και 5,5% στην Αυστρία, το Βέλγιο, τη Φινλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Παρόλα αυτά, σε ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ όπως η Ελλάδα, η Ουγγαρία, οι χώρες της Βαλτικής και η Σλοβενία, το δίκαιο εμπόριο είναι σχεδόν άγνωστο.

Με ένα συνεκτικό πλαίσιο πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ και επαρκή υποστήριξη του δίκαιου εμπορίου και των οργανώσεων δίκαιου εμπορίου, η ευαισθητοποίηση των καταναλωτών και η ζήτηση των προϊόντων δίκαιου εμπορίου θα μπορούσαν να ενισχυθούν, ιδίως στις χώρες όπου το δίκαιο εμπόριο δεν έχει καθιερωθεί ακόμα.

Οι οργανισμοί Δίκαιου Εμπορίου λειτουργούν υπό την προϋπόθεση ότι το εμπόριο μπορεί να δημιουργήσει μια βιώσιμη και σημαντική συνεισφορά στη μείωση της φτώχειας. Έχει υπολογιστεί ότι περισσότεροι από 5 εκατομμύρια παραγωγοί ανά τον

κόσμο έχουν ωφεληθεί από τους όρους του Δίκαιου Εμπορίου και από την υποστήριξη που τους παρέχεται. Με αυτόν τον τρόπο το Δίκαιο Εμπόριο συνεισφέρει στην πραγματοποίηση των αναπτυσσόμενων στόχων της νέας χιλιετίας, οι οποίοι αποβλέπουν στο να μειωθεί ο αριθμός των ανθρώπων που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας μέχρι τα μισά του 2015. Μέσω της συνεργασίας των παγκόσμιων δικτύων παραγωγών και των συνεργατικών οργανισμών που συναλλάσσονται με μερικές από τις φτωχότερες κοινότητες του κόσμου, το κίνημα του Δίκαιου Εμπορίου είχε πρώτο την επίγνωση των συνθηκών υπό τις οποίες το εμπόριο μπορεί να αποδειχθεί μια πανίσχυρη δύναμη για βιώσιμη - ουσιαστική οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

Η απελευθέρωση του εμπορίου είχε σαν αποτέλεσμα οι μικρές επιχειρήσεις στις αναπτυσσόμενες χώρες να μειώνονται όλο και περισσότερο και να προσπαθούν να ανταγωνιστούν τις πολυεθνικές χωρίς αποτέλεσμα.

Εξαιτίας αυτού του φαινομένου που παρουσιάστηκε αναπτύχθηκε στη διεθνή αγορά η έννοια του Δίκαιου Εμπορίου.

Το Δίκαιο Εμπόριο πρωτοεμφανίστηκε σε μικρές ομάδες παραγωγών στις υποανάπτυκτες χώρες και τα τελευταία δέκα χρόνια υποστηρίζεται από παγκόσμιους οργανισμούς Δίκαιου Εμπορίου. Η φιλοσοφία του Δίκαιου Εμπορίου βασίζεται στον διάλογο, την διαφάνεια, τον σεβασμό και αναζητά μεγαλύτερη δικαιοσύνη στο διεθνές εμπόριο.

Οι στόχοι του Δίκαιου Εμπορίου είναι η βελτίωση της διαβίωσης των παραγωγών, η προώθηση ευκαιριών ανάπτυξης τους, η αφύπνιση των συνειδήσεων των καταναλωτών, η παραδειγματική εμπορική συνεργασία μέσω του διαλόγου, της

ισοτιμίας και του σεβασμού, η αλλαγή στους κανόνες του συμβατικού διεθνούς εμπορίου, η άμεση πρόσβαση των καταναλωτών στα προϊόντα και σε καλύτερες τιμές.

Οι βασικές αρχές του Δίκαιου Εμπορίου είναι η δημιουργία ευκαιριών, η διαφάνεια και η υπευθυνότητα, η πληρωμή μιας δίκαιης τιμής και οι συνθήκες εργασίας για τους παραγωγούς που βρίσκονται σε οικονομικά μειονεκτική θέση, η ισότητα των φύλων, η προστασία του περιβάλλοντος, η παραγωγή και το εμπόριο.

Ο αντίκτυπος του Δίκαιου Εμπορίου στην Ευρώπη βελτιώνεται με την πάροδο του χρόνου με όλο και περισσότερες χώρες να εντοπίζουν τα προϊόντα της οργάνωσης στις κοινωνίες τους αλλά και σε αυτές που το κίνημα έχει ήδη έχει μια ιστορία βλέπουμε το τζίρο των επιχειρήσεων να βελτιώνεται με ραγδαίους ρυθμούς και να καταλαμβάνουν σημαντικό μερίδιο αγοράς

Η Fair-Trade Hellas έχει τα αποκλειστικά δικαιώματα των προϊόντων του πιο κοντινού προμηθευτή για την Ελλάδα, της ιταλικής εταιρείας altromercato, αυτό σημαίνει μεγαλύτερο κόστος μεταφοράς προϊόντων για έναν επιχειρηματία που θέλει να ασχοληθεί δεδομένου ότι θα αναγκαστεί να εισάγει προϊόντα από Αγγλία ή Γερμανία. Επίσης σημαντικό είναι ότι ο κοινωνικός χαρακτήρας της Fair-Trade Hellas την κάνει δημοφιλέστερη στο καταναλωτικό κοινό.

Τέλος τα μικρά ποσοστά κέρδους και η άγνοια του κοινού για τα προϊόντα Fair-Trade, 0,1% είναι η συμμετοχή του στην ελληνική αγορά, συνιστούν παράγοντες αποθάρρυνσης για την επαγγελματική ενασχόληση με το αντικείμενο

Όσον αφορά το ερευνητικό κοινό στην Ελλάδα, διαπιστώνουμε ότι δεν έχουν γίνει έρευνες που να έχουν ασχοληθεί με την καταναλωτική συμπεριφορά του κοινού ως προς το Δίκαιο Εμπόριο.

Δεν υπάρχουν στοιχεία για τις στάσεις, τις απόψεις, την πρόθεση συμπεριφοράς των Ελλήνων ως προς το Δίκαιο Εμπόριο.

Στοιχεία δεν υπάρχουν επίσης για την ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα που αφορούν τα προβλήματα αναπτυσσόμενων χωρών για τα επίπεδα ενημέρωσης τους γύρω από το κίνημα του Δίκαιου Εμπορίου και για την πρόθεση καταναλωτικής συμπεριφοράς ως προς τα προϊόντα του Δίκαιου Εμπορίου.

Έτσι το γενικότερο συμπέρασμα μετά από όλη την εργασία είναι ότι χρειάζεται πολύ μεγάλη προσπάθεια από του ανθρώπους που ασχολούνται με το ηθικό εμπόριο να ενημερώσουν τον κόσμο στο συγκεκριμένο θέμα με σκοπό την διάδοση αλλά και την επέκταση του ηθικού εμπορίου.

Κατά την γνώμη μου καλό θα ήταν αν ξεκινούσε, μια μεγάλη προσπάθει ενημέρωσης πρώτα από τα σχολεία όπως ήδη κάνει η FAIR TREDE HELLAS, ενημερώνοντας πρώτα τα μικρά παιδιά ώστε να τους δοθεί το ερέθισμα . Μετά θα μπορούσαν να οργανωθούν ημερίδες ,σε ανώτατα και ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα με στόχο την ενημέρωση των σπουδαστών στο συγκεκριμένο θέμα ,όπως επίσης και διάφορες εκδηλώσεις σε πόλεις και δήμους με σκοπό την αφύπνιση του κόσμου πάνω σε αυτο το μεγάλο θέμα που απασχολεί ολόκληρο τον κόσμο.

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΗΣ

ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΗΘΙΚΟΥ ΕΜΠΡΙΟΥ

ERROR: stackunderflow
OFFENDING COMMAND: ~

STACK: